

Onderwerp Proef verruiming bijzondere bijstand voor medische kosten
ter informatie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 14 050

Bijlage(n) -

Ons kenmerk 29719-2024

Datum 13-03-2024

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte lezer,

Wie medische zorg nodig heeft maar financiële belemmeringen ervaart, moet vaak veel hindernissen overwinnen om die zorg toch te kunnen krijgen. Zorgmijding ligt dan op de loer. Dit geldt in het bijzonder voor mondzorg. Uit onderzoek blijkt dat 12% van de Nederlanders met een laag inkomen afziet van een bezoek aan de tandarts of mondhygiënist om financiële redenen, terwijl dat over de hele samenleving gezien gaat om 3%. Net als in andere landen is mondzorg ook in Nederland de zorgvorm die het eerste afvalt als mensen om financiële redenen keuzes moeten maken.¹ Een op de drie volwassenen in Nederland heeft geen tandartsverzekering² en hoewel dat soms een verstandige keuze kan zijn voor iemand met een gezond gebit en een kleine portemonnee, kunnen grote problemen ontstaan wanneer er onvoorzien een dure behandeling moet plaatsvinden. De gevolgen van een slecht gebit zijn groot. Pijn, schaamte en sociaal isolement kunnen heel veel schade toebrengen in een leven, schade die vaak moeilijk weer te herstellen is.

Als gemeente kunnen wij weinig veranderen aan de manier waarop het zorgverzekeringsstelsel in elkaar zit. We kunnen enkel het best mogelijke doen om inwoners tegemoet te komen die financieel in het nauw komen. Daarom willen we het gemeentelijke beleid over bijzondere bijstand voor medische kosten drastisch aanpassen, waarbij transparantie, eenvoud en vertrouwen het uitgangspunt zijn. We gaan een proef doen met de kosten van mondzorg. In deze brief leest u hoe dit er per 1 april 2024 uit gaat zien. Ook praten we u bij over de rest van onze aanpak rondom de verbetering van mondzorg voor minima.

---

¹ [Ongewenste mijding van mondzorg](#) (ACTA, HvA en Radboud UMC, maart 2023). De cijfers zijn uit 2019.

² [Kamerbrief over stand van zaken mondzorg](#) (25 juni 2021). De cijfers zijn uit 2021.

Zorgverzekering niet altijd de oplossing bij medische kosten

De basisvoorziening is bedoeld voor kosten die noodzakelijk zijn. Er zitten veel belangrijke kostensoorten in, zoals vrijwel alle mondzorg voor kinderen tot 18, maar er ontbreekt ook veel. Zo is mondzorg voor volwassenen in 1995 grotendeels uit de basisverzekering gehaald. Fysiotherapie wordt sinds 2004 alleen nog maar vergoed bij een paar chronische aandoeningen. Van mensen wordt verwacht dat zij zich via een aanvullende verzekering (AV) en tandartsverzekering (TV) verzekeren voor deze en andere kosten zoals brillen en orthopedische hulpmiddelen. Toch dekt een AV/TV vaak niet alle noodzakelijke kosten. Zo geldt bij mondzorg meestal een maximumvergoeding en wordt bijvoorbeeld slechts 75% van een behandeling vergoed. Voor een periodieke controle met foto's of het vullen van een gaatje betekent dit dat de patiënt zelf een of twee tientjes moet bijleggen. Bij een wortelkanaal-behandeling gaat het al gauw om tientallen euro's. Daarnaast speelt mee dat mensen soms geen AV/TV hebben, vanwege een premieachterstand of andere schulden, of omdat zij de financiële kosten en baten hebben afgewogen. Wie zich via De Voorzieningswijzer³ laat adviseren over een passende zorgverzekering, krijgt vragen over te verwachten zorgbehoeften. Maar bij dat advies wordt niet betrokken dat je met een stabiel gebit ineens een onvoorziene dure behandeling nodig kan hebben of dat je met de fiets zou kunnen vallen. Met het lage minimumloon en de hoge kosten voor levensonderhoud, is het niet redelijk om van minima te eisen dat zij zich volledig indekken tegen alle risico's van het leven. Dat willen ze wel, maar ze hebben er geen geld voor.

Omdat medische kosten onder de zorgverzekering vallen, biedt de Participatiewet eigenlijk geen ruimte voor vergoedingen. Toch heeft onze gemeente al geruime tijd zogenoemd buitenwettelijk begunstigend beleid. Op grond van artikel 5:27 van de Beleidsregels algemene en bijzondere bijstand Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004⁴ vergoeden we noodzakelijke medische kosten als iemand met het betalen van de kosten in (nog) ernstige(r) financiële problemen komt. WIJ Groningen bekijkt dat samen met de aanvrager en geeft een advies af, waarna de gemeente de aanvraag verder beoordeelt. WIJ adviseert en ondersteunt de aanvrager ook bij het oplossen van de financiële problemen. Hoewel deze brede ondersteuning veel goeds kan brengen voor een inwoner, is het een hoogdrempelig proces dat niet meer past in onze ambities om regelingen en voorzieningen laagdrempelig en toegankelijk te maken. Daarom willen we het beleid nu doelgericht een andere wending geven.

Transparant en eenvoudig vergoeden

We gaan werken met een limitatieve lijst van kosten waarvan de noodzaak en de medische effectiviteit redelijkerwijs vaststaan. Mensen gaan niet voor hun plezier naar de tandarts of de fysiotherapeut, ze nemen geen steunzolen of een gehoorapparaat als ze dat niet nodig hebben. Voor dergelijke kosten richten we een laagdrempelige vergoeding in. Daar waar dat redelijk is, bouwen we een maximumbedrag of aantal behandelingen in. Uiteraard is de vergoeding in aanvulling op de eventuele vergoeding die de aanvrager kan claimen vanuit een AV of TV. Hierbij verlangen we niet van mensen dat ze een passende AV of TV hebben of die alsnog gaan afsluiten. Binnen het zorgverzekeringslandschap is namelijk niet objectief vast te stellen wat 'passend' is. Voor wat betreft bewijsstukken sluiten we aan bij de werkwijze van Werken vanuit vertrouwen. We vragen om de factuur en checken de rest zoveel mogelijk op basis van

---

³ <https://datgeldtvoormij.nl/gemeente/groningen/>

⁴ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR610839/4>

Volgvel 2

gegevens uit systemen.⁵ Nieuw is ook dat we niet langer van mensen verwachten dat ze kleine spaartegoeden aanwenden voor deze kosten. Het gewone draagkrachtbeleid voor bijzondere bijstand wordt van toepassing. Een dergelijke laagdrempelige werkwijze levert in vergelijking met het oude beleid niet alleen een laagdrempelige aanvraagwijze maar ook voor meer inwoners extra financiële ruimte op. Hiermee past het in onze ambitie om mensen een fatsoenlijk inkomen te geven.

We verwachten bij deze werkwijze dan ook een toename in het aantal aanvragen. Hoeveel kunnen we niet van tevoren inschatten. Daarom beginnen we met de kosten van mondzorg. De meeste prestatiecodes⁶ zoals die door de branche en de verzekeraars worden gehanteerd kunnen dan worden vergoed zonder dat de inwoner de noodzaak hoeft aan te tonen. Deze proef met de kosten van mondzorg gaat in per 1 april 2024, waarbij we een overgangperiode van zes maanden aanhouden voor het oude beleid. Het aanvragenverloop houden we goed in de gaten. Nu artikel 5:27 komt te vervallen, komt er structureel jaarlijks ongeveer een ton vrij. Daarnaast heeft het college in 2022 besloten om structureel € 50.000,- van de CZM-gelden in te zetten voor het verbeteren van de mondzorg voor minima. We verwachten de kosten met dit totaalbedrag te kunnen opvangen. Mocht het zich onvoorzien ontwikkelen dan zetten we de € 200.000,- van de CZM-middelen in die in 2024 geormerkt is voor een financieel vangnet.

Ook gaan we onderzoeken of we voor kronen, bruggen, implantaten en beugels (codes F, J en R) een maatwerkroute kunnen ontwikkelen. Tot op heden worden deze niet vergoed. We denken hierbij aan bijvoorbeeld de Doorbraakmethodiek, de omgekeerde toets of het nieuwe Perspectieffonds waarover u meer kunt lezen in het recent vastgestelde Uitvoeringsprogramma brede aanpak armoede en schulden (d.d. 27 februari 2024). Indien een behandeling uit de limitatieve lijst niet voldoet en het uitblijven van een dergelijke behandeling grote gevolgen voor een inwoner heeft, kunnen we alsnog ondersteunen

Als de proef met mondzorgkosten succesvol blijkt, gaan we stapsgewijs andere kostensoorten aan de limitatieve lijst toevoegen. Daarbij denken we allereerst aan fysio- en oefentherapie. Dit zijn kosten die in de toekomst mogelijk (deels) weer terugkomen in de basisverzekering.⁷ De kostensoorten die we toevoegen betreffen steeds behandelingen en hulpmiddelen waarvan de medische effectiviteit vaststaat. In regelmatige evaluaties kijken we ook of mensen hun AV/TV gaan opzeggen. We verwachten dat dit zal voorkomen maar dat de minima die er de financiële ruimte voor hebben overwegend zullen blijven kiezen voor een verzekering waarmee ze hun kosten gedekt zien. Bij dit proces betrekken we de Cliëntenraad Werk & Inkomen, die positief adviseerde op de beleidswijziging.

Totaalaanpak mondzorg voor minima

Met de verruiming van de bijzondere bijstand bieden we een oplossing voor financiële drempels die bestaan voor volwassenen met weinig geld. In de collegebrief 'Mondzorg

---

⁵ Collegebrief '[Regelingenwoud: Werken vanuit vertrouwen](#)' (16 november 2022)

⁶ <https://www.allesoverhetgebit.nl/alles-over-kosten-en-vergoedingen/tarieven-2024>. We gaan de prestatiecodes A, B, C, E, H, M, P, T, U, V, X en Y vergoeden, tenzij deze kosten zich voordoen in verband met prestatiecodes E97, F, J, K of R.

⁷ <https://www.zorginstituutnederland.nl/werkagenda/fysio--en-oefentherapie/advies-passende-zorg-fysio--en-oefentherapie>

Volgvel 3

voor minima' van 22 maart 2023 (reg.nr. 93124-2023) hebben we u echter ook verteld over andere elementen van onze aanpak, namelijk de implementatie van GigaGaaf en mogelijke samenwerkingen met maatschappelijk betrokken mondzorgpraktijken.

In het kader van GigaGaaf zijn studenten van de RUG en de Hanzehogeschool in het najaar van 2023 op pad gegaan om mondzorgpraktijken en consultatiebureaus te bevragen over hun wensen en gedachten rond de 'warme toeleiding' door consultatiebureaus van jonge kinderen naar de mondzorgpraktijk. De effectiviteit daarvan is namelijk wetenschappelijk bewezen.⁸ Het overzicht wordt in de eerste helft van 2024 bekend. We kunnen dan zien in welke wijken en dorpen belangstelling bestaat voor een dergelijke samenwerking en daarbij (indien gewenst) als gemeente ondersteunen en faciliteren.

In 2023 heeft er met een maatschappelijk betrokken mondzorgpraktijk in Groningen-Zuid een pilot gelopen. De praktijk heeft ca. 20 mensen behandeld. Zij werden vanuit WIJ Oosterpark 'warm toegeleid'. Het ging in de meeste gevallen om inwoners die niet goed verzekerd waren voor tandartskosten. De praktijk heeft acute noodzakelijke zorg verleend en een behandelplan opgesteld. De kosten worden deels door de praktijk gedragen en deels via de bijzondere bijstand vergoed, uiteraard in aanvulling op de eventuele TV. De bijzondere bijstand liep via een eenvoudige route waarbij de gemeente het medische oordeel van de tandarts overnam. Begin 2024 evalueren we samen met de tandarts de bevindingen. Het doel is om tot een goede 'blauwdruk' te komen zodat dat we dergelijke samenwerkingen met meer betrokken tandarts- en mondhygiënepraktijken in de gemeente kunnen aangaan. We zien dit namelijk als een waardevolle aanvulling op de puur financiële insteek van de bijzondere bijstand. De stap naar de tandarts kan om meer redenen moeilijk zijn. Warm toeleiden in combinatie met financieel ontzorgen kan veel meerwaarde hebben.

Communicatie

Hoewel gezondheidsbevordering geen primaire taak is van de gemeente, proberen we zoveel mogelijk te communiceren over mondzorg. Over gratis mondzorg voor kinderen tot 18 jaar hebben we de afgelopen maanden berichten opgenomen in de nieuwsbrief van de Stadjerspas, de 'bijsluiter' voor bijstandsgerechtigden en onlangs de Gezinsbode.⁹ Daar gaan we zeker mee door. We bezien ook in hoeverre we rond mondgezondheid kunnen aansluiten op campagnes van de GGD.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

---

⁸ <https://nieuws.umcg.nl/w/gigagaaf-jonger-naar-tandarts-minder-gaatjes>

⁹ <https://krant.gezinsbode.nl/reader/?epub=https://krant.gezinsbode.nl/ndc-ws/gezinsbode/issues/8215/#/pages/4>